
Valtiovarainministeriö

Lähettiläjä

Kuusamo kaupunki

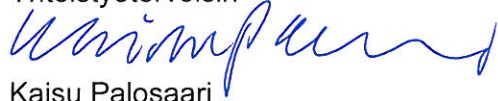
Päivämäärä 28.3.2014

Liitteet, kpl 5

Hei,

oheisena Kuusamon kaupunginhallituksen kokouksessaan 24.3.2014 käsittelemä lausunto valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta.

Yhteistyöterveisin

Kaisu Palosaari
hallintosihteeri
040 5662933

80 § Lausunto valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakenneuudistusta. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään ja sen kannustettavuutta parannetaan.

Valtiovarainministeriön asettama selvitysmies Arno Miettinen on valmistellut kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain uudistamista. Kunnat saivat kommentoida selvitysmiehen uudistusesitystä tammikuussa 2014. Selvitysmies on tämän jälkeen valmistellut luonnoksen hallituksen esitykseksi, jonka mukaan hän ehdottaa valtionosuusjärjestelmää uudistettavaksi.

Valtionosuusjärjestelmän tarkoituksena on taata peruspalvelujen järjestäminen koko maassa sekä tasata olosuhteista johtuvia eroja.

Keskeiset ehdotetut muutokset nykytilaan verrattuna ovat:

- valtionosuuksien määräytymisperusteiden lukumäärän pienentäminen ja päällekkäisyyksien poistaminen
- määräytymisperusteiden sisällön yksinkertaistaminen ja uusiminen sekä pääosin portaiden poistaminen
- laskennallisiin kustannuksiin sisältyvien kustannuserien painoarvojen muuttuminen
- verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen muuttaminen
- lisäosien ja yleisen osan yhdistäminen sekä esitys uusiksi lisäosiksi

Ehdotetun uuden valtionosuusjärjestelmän perusrakenne on:

- laskennalliset kustannukset
- kuntien omarahoitusosuus
- laskennallinen peruspalvelujen valtionosuus
- lisäosat
- verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin
- muiden kriteereiden painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperiaatteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätasauksen keston ja porrastukseen

Kuusamon kaupungin valtionosuudet ovat 48 prosenttia koko verorahoituksesta sekä muodostavat 39 prosenttia kunnan käyttötuloista (vuoden 2013 tiedot). Nykyjärjestelmään nähden kriteereiden määrän vähentyminen 48 kriteeristä + 3 lisäosasta uuden järjestelmän mukaiseen 8 kriteeriin ja 3 lisäosaan on myönteinen ja selkeyttävä muutos. On hyvä, että uudessa laskentajärjestelmässä hyödynnetään tutkittua tietoa.

Kuntaliiton kannanottoa tukien olisi kuntien kannalta olennaista, että perustelut ja vaihtoehtoiset laskelmat tuotaisiin esiin. Kuntien tulisi tietää kantaa

ottaakseen, miten näihin määräytymisperusteisiin ja erityisesti niiden keskinäisiin painotuksiin päädyttiin.

Erityisen ongelmallista on, että uudistus joudutaan tekemään samaan aikaan, kun valtio leikkaa kuntien valtionosuuksia joka vuosi kasvavalla summalla.

Esityksessä ehdotetaan, että ikärakenteen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon määräytymisperusteet uudistetaan THL:n ja VATT:n tutkimusten perusteella. Niiden pohjalta ehdotetaan myös ikäryhmien painot ja uusi sairastavuuskerroin. Ehdotettu uusi sairastavuuskriteeri muodostuu terveydenhuollon, vanhustenhuollon ja sosiaalihuollon osatekijöistä ja niihin sisältyvistä kustannustekijöistä. Kullekin kustannustekijälle on annettu tutkimuksella oma paino tekijän yleisyyden ja sen aiheuttaman kustannuksen perusteella. Terveydenhuollon ja vanhustenhuollon kustannukset lasketaan yleisempien kansantautien ja työkyvyttömyyden perusteella. Sosiaalihuollossa kustannusta selittävänä tekijänä on pelkästään työkyvyttömyys.

Sairastavuuden painoarvoa on nostettu nykyiseen järjestelmään verrattuna ja myös sen kriteereitä on muutettu. Voimassa olevassa järjestelmässä sairastavuuden painoarvo on 9,5 %, ikärakenteen 82,4 % ja muiden tekijöiden 8,1 %. Ehdotetussa mallissa sairastavuuden painoarvo on 24 %, ikärakenteen 70,4 % ja muiden tekijöiden 5,6 %. Kunnat, joissa on iäkäs, mutta terve väestö, menettävät kriteerien painoarvojen muuttuessa. Huomioitavaa on, että sairastavuus tuottaa kustannuksia ei niinkään ikä. Huomioitava kuitenkin on, että vaikka sairastavuuskertoimen paino nousee noin 2,5-kertaiseksi se jää olennaisesti alle THL:n esittämän alkuperäisen tason. Muissa kriteereissä työttömyysasteen painoarvo on 1,9 %, joka on sama kuin voimassaolevassa järjestelmässä.

Kokonaan uutena määräytymiskriteerinä uuteen valtionosuusjärjestelmään ehdotetaan koulutustaustatekijää. OKM:n teettämässä tutkimuksessa on todettu, että esi- ja perusopetuksessa vanhempien koulutustaustalla on merkittävä vaikutus oppimistuloksiin. Koulutustaustakriteerissä ehdotetaan otettavaksi huomioon ilman tutkintoa olevien 30–54 -vuotiaiden osuus vastaavasta ikäluokasta kunnissa.

Muutosta nykyjärjestelmään verrattuna on, että kustannustenjaon tarkistus toteutetaan vuosittain, nykyisen neljän vuoden välein tapahtuvan tarkistuksen sijasta. Kunnallis- ja valtiontalouden hoidon kannalta tämä on myönteinen asia. Tämä lisää myös vuosittaista budjetoitintikuria.

Uuden järjestelmän mukaiset kriteerit perustuvat kustannusten laskennalliseen keskiarvoon, kunnan tuottaessa palvelun alle laskennallisen kustannuksen, saa se hyödyn itselleen. Tämä lisää myönteistä kuntakohtaista kannustavuutta.

Lisäosissa työpaikkaomavaraisuus kannustaa kuntaa aktiivisuuteen omassa elinkeinopolitiikassaan. On kuitenkin harkittava onko työpaikkaomavaraisuus sopiva kriteeri valtionosuuden laskentaperusteeksi. Jos kunnassa sijaitsevien työpaikkojen ja työvoiman suhde otetaan mittariksi valtionosuudelle, kuntien keskinäinen kilpailu lisääntyy. Eniten muutoksesta kärsivät rakennemuutospaikkakunnat, ensin menetettyinä työpaikkoina ja niiden myötä vähentyneinä verotuloina, ja sen jälkeen alentuneina valtionosuuksina. Kunnat saavat jo tuloja yrityksen sijoittumisesta paikkakunnalle

JK M.V.

kiinteistöveron, yhteisöveron ja erilaisten kunnallisteknisten maksujen myötä.

Myönteistä on, että uusi valtionosuusjärjestelmä on pääosin kuntaliitos-neutraali. Nykyisessä järjestelmässä olevat määräytymisperusteiden por-rastukset pääosin poistetaan, mikä osaltaan vähentää kuntaliitosten estei-tä. Uuden järjestelmän käyttöönottoon liitetään siirtymäaika, joka tasoittaa muutoksia. Kuntaliitosten yhteydessä kompensoidaan mahdolliset valtion-osuusmenetykset.

Noin 700 milj. € olosuhde- ja tarvetekijöiden tasauksesta tasaukseen (vero-tulotasaus), tasausraja 100 % ja tasauslisän pudotus 100 %:sta 80 %:iin. Erityisesti tasauslisän pudottaminen 100 %:sta 80 %:iin kaipa perusteluja. Keväällä selvityshenkilöllä tasauslisä oli vielä 85 %.

Uusi valtionosuusjärjestelmä esitetään otettavaksi käyttöön vuodesta 2015 alkaen. Vuoden 2015 valtionosuudet eivät vielä ole selvillä, sillä nyt esitet-tyihin lukuihin nähden vuoden 2015 valtionosuudet tulevat vielä tarkentu-maan kaksi kertaa. Uudistus ei vaikuttaisi valtion ja kuntien väliseen kus-tannustenjakoon. Kuntien välillä uudistus tuo merkittäviä muutoksia. Siirty-mäajat ovat välttämättömät ja tämän vuoksi uudistuksen toimeenpanossa on oltava vähintään viiden vuoden siirtymäaika ja siirtymäajan vuosittaiset muutokset voivat olla enintään 50 euroa vuonna 2015, 50 euroa vuonna 2016, 80 euroa vuonna 2017, 80 euroa vuonna 2018 ja 120 euroa vuonna 2019 edelliseen vuoteen verrattuna.

Pitkät etäisyydet ja harva-asutus heikentävät palvelujen saavutettavuutta oleellisesti. Siksi on erityisen tärkeää, että valtionosuuksia määrättäessä huomioidaan harvaan asutut alueet ja niiden erityisongelmat.

Ehdotus

(kj) Kaupunginhallitus antaa edellä esitetyn lausunnon selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistami-sesta.

Päätös

Keskustelun kuluessa Mika Flöjt esitti, että valtionosuusjärjestelmän uudis-tamisessa otetaan huomioon, että Kuusamo on vanhaa saamelaisaluetta, jota ILO sopimus koskee ja Kuusamossa on saamelaisiksi identitoivia hen-kilöitä, jotka kuuluvat saamelaisyhdistyksiin sekä toteuttavat perinteisiä elinkeinoja. Asia tulee ottaa valtionosuusjärjestelmän uudistuksessa huo-mioon.

Kukaan ei kannattanut esitystä.

Kaupunginhallitus hyväksyi pohjaehdotuksen.

Merkittiin pöytäkirjaan, että

1. Mika Flöjt jätti asiasta eriävän mielipiteen.

Oteen oikeaksi todistan
Kuusamon pöytäkirja 28.3.14

Kaisu Paldsaari
Hallintosihteeri
Kuusamon kaupunki

OIKAISUVAATIMUSOHJE JA VALITUSOSOITUS

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 91 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Pykälät: 72 – 78, 80 ja ~~82~~ 81

Seuraaviin päätöksiin ei saa verotusmenettelylain 88 §:n nojalla hakea valittamalla muutosta:

Pykälät:

Koska muista kuin edellä mainituista päätöksistä voidaan tehdä kuntalain 89 §:n mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomainen ja -aika

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kuusamon kaupunginhallitus
Postiosoite: PL 9, 93601 KUUSAMO
Käyntiosoite: Keskuskuja 6, Kuusamo
Faksi: (08) 866 0049
Sähköposti: kirjaamo@kuusamo.fi

Pykälät: 79

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaanista.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksessa on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava.

Viranomainen

Kuusamon kaupunginhallitus

MUUTOKSENHAKUKIELTO
Oikaisuvaatimus / Kunnallisvalitus

Päivämäärä	Pykälä	Sivu
24.3.2014	80	224

Muutoksen-
hakukielto ja
sen peruste

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 91 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Muu peruste, mikä

KUNTALIITON LOMAKE e3072 5.97

Oy EDITA Ab, puh. (09) 566 0252, fax (09) 566 0347

172572/17163/M3

Jälkipainos kielletään

e3072 5.97

Liitetään otteeseen / päätökseen